

Jelena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

5. daļa: Teosofijas pamatmācības

5. daļas 1. nodaļa: Par Dievu un lūgšanu

Jautātājs. Vai tu tici Dievam?

Teosofs. Tas atkarīgs no tā, ko jūs ar šo terminu domājat.

Jautātājs. Es domāju kristiešu Dievu, Jēzus Tēvu, Radītāju, īsāk sakot, Mozus Bībeles Dievu.

Teosofs. Mēs neticam šādam Dievam. Mēs noraidām ideju par personisku, ekstrakosmisku un antropomorfu Dievu, kas ir tikai cilvēka milzīga ēna, nevis cilvēks savā labākajā izpausmē. Teoloģijas Dievs, mēs sakām un pierādām, ir pretrunu kopums un loģiski neiespējams. Tāpēc mums ar viņu nav nekāda sakara.

Jautātājs. Lūdzu, sniedziet savus argumentus.

Teosofs. To ir daudz, un nav iespējams pievērst uzmanību tiem visiem. Bet lūk, daži. Šo dievu viņa sekotāji sauc par bezgalīgu un absolūtu, vai ne?

Jautātājs. Es domāju, ka tāds viņš arī ir.

Teosofs. Tad, būdams bezgalīgs – t.i., bez robežām – un, jo īpaši, absolūts, kā tam var būt forma un tas var būt kaut kā radītājs? Forma paredz ierobežojumu, gan sākumu, gan beigas, un, lai radītu, būtnei ir jādomā un jāizstrādā plāni. Kā Absolūts var domāt, t.i., attiekties uz jebko ierobežotu, galīgu un nosacītu? Tas ir filozofisks un loģisks absurds. Pat ebreju kabala noraida šo ideju un tāpēc šo vienīgo un absolūto Dievišķo Principu padara par bezgalīgu Vienotību, ko sauc par Ein-Sof [1]. Lai radītu, Radītājam ir jāklūst aktīvam, un tas nav iespējams ABSOLŪTAM. Un bija nepieciešams parādīt bezgalīgo principu tādā veidā, lai tas netieši kļūtu par evolūcijas (nevis radīšanas) cēloni – tas ir, caur sefirota emanāciju no sevis (vēl viens absurds, šoreiz pateicoties kabalas tulkotājiem) [2].

Jautātājs. Kā ir ar tiem kabalistiem, kuri, lai gan sevi par tādiem dēvē, joprojām tic Jehovam jeb tetragrammatonam?

Teosofs. Viņi var brīvi ticēt, kam vien vēlas, jo viņu ticība vai neticība diez vai var ietekmēt pašsaprotamu faktu. Jezuīti mums saka, ka divi plus divi nav obligāti četri, jo Dieva griba ir panākt, lai $2+2=5$. Vai mums vajadzētu pieņemt viņu sofismu?

Jautātājs. Tātad jūs esat ateisti?

Teosofs. Ne tādi, kādus jūs pazīstat, vai vispār ateisti, ja vien epitets "ateists" netiek lietots attiecībā uz tiem, kas netic antropomorfam Dievam. Mēs ticam Universālam Dievišķam Principam, visu lietu saknei, no kura viss rodas un kurā viss tiks absorbēts lielā Esības cikla beigās.

Jeļena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

5. daļa: Teosofijas pamatmācības

5. daļas 1. nodaļa: Par Dievu un lūgšanu

Jautātājs. Šī ir ļoti, ļoti sena panteisma nostāja. Ja esat panteisti, jūs nevarat būt deisti, un, ja neesat deisti, tad jūs jāsauca par ateistiem.

Teosofs. Ne obligāti. Termins "panteisms" atkal ir viens no daudzajiem terminiem, kas ir ticis ļaunprātīgi lietots, sagrozot tā sākotnējo nozīmi ar aklu aizspriedumu un vienpusības palīdzību. Ja jūs pieņemat šī saliktena vārda kristīgo etimoloģiju un atvasināt to no παν "visi" un θεος "dievs", un tad iedomājaties un mācīsiet, ka tas nozīmē, ka katrs akmens un katrs koks dabā ir Dievs vai VIENS Dievs, tad, protams, jums būs taisnība, padarot panteistus par fetišistiem, papildus viņu likumīgajam vārdam. Bet jums diez vai izdosies to izdarīt, ja jūs definēsiet vārda "panteisms" etimoloģiju ezotēriski, kā to darām mēs.

Jautātājs. Tad kāda ir tava tā definīcija?

Teosofs. Ļaujiet man savukārt uzdot jums jautājumu. Ko jūs saprotat ar vārdu Pan jeb Daba?

Jautātājs. Es uzskatu, ka daba ir visu mums apkārt esošo lietu kopums; cēloņu un seku kopums matērijas pasaulē, Visumā jeb radībā.

Teosofs. Tādēļ Pan ir personificēta zināmo cēloņu un seku summa un secība, visu galīgo faktoru un spēku summa, pilnībā atdalīta no inteligenta Radītāja vai radītājiem un, iespējams, "saprotama kā vienots un atsevišķs spēks", kā norādīts jūsu enciklopēdijās.

Jautātājs. Jā, es tā domāju.

Teosofs. Brīnišķīgi. Mēs neuzskatām šo objektīvo un materiālo dabu, ko saucam par īslaicīgu ilūziju, un ar vārdu παν daba mēs nedomājam vispārpieņemtā latīņu vārda natura atvasinājuma nozīmē (atvasināts no nasci — piedzimt). Kad mēs runājam par dievību un uzskatām to par identisku Dabai un tāpēc vienlīdz mūžīgu ar to, mēs domājam mūžīgo un neradīto Dabu, nevis jūsu īslaicīgo ēnu un galīgo un nereālo lietu kolekciju. Mēs atstājam himnu autoriem zināmu iespēju nosaukt redzamās debesis par Dieva Troni un mūsu netīro Zemi par Viņa kāju paklājiņu. Mūsu DIEVĪŠĶĪBA nav Paradīzē, ne arī kādā konkrētā kokā, ēkā vai kalnā: tā ir visur, katrā gan redzamā, gan neredzamā Kosmosa atomā, katra neredzamā atoma un dalāmās molekulas iekšpusē, ārpusē un ap to, jo TĀ ir noslēpumainais evolūcijas un involūcijas spēks, visuresošais, visvarenaiss un pat viszinošais radīšanas spēks.

Jautātājs. Pagaidi, viszinība ir kaut kā domājoša prerogatīva, bet tu noliedz savai Absolūtībai spēju domāt.

Teosofs. Mēs to noliedzam ABSOLŪTAM, jo doma ir kaut kas ierobežots un nosacīts. Bet jūs acīmredzot aizmirstat, ka filozofijā absolūtā bezapziņa ir arī absolūtā apziņa, jo pretējā gadījumā tā nebūtu absolūta.

Jeļena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

5. daļa: Teosofijas pamatmācības

5. daļas 1. nodaļa: Par Dievu un lūgšanu

Jautātājs. Tad tavš Absolūts domā?

Teosofs. Nē, VIŅŠ nedomā vienkārša iemesla dēļ, ka viņš ir pati Absolūtā Doma. Tā paša iemesla dēļ viņš neeksistē, jo viņš ir absolūta eksistence, Esība, nevis būtne. Izlasiet Solomona Ben Jehudas Gebirola lielisko kabalistisko dzejoli Kether Malkuth, un jūs sapratīsiet: - "Tu esi Viens, visu skaitļu sakne, bet ne uzskaitījuma elements, jo vienotība nepieļauj reizināšanu, izmaiņas vai formu." Tu esi viens, un tavas vienotības noslēpuma priekšā pat visgudrākie cilvēki ir pazuduši, jo viņi to nezina. Tu esi viens, un tava vienotība nekad nemazinās, nepalielinās un nevar tikt mainīta. Tu esi viens, un neviena mana doma nevar tev noteikt robežu vai tevi definēt. Tu ESI, bet ne kā kaut kas eksistējošs, jo mirstīgo saprāts un redze nevar ne sasniegt tavu eksistenci, ne noteikt tev, kur, kā un kāpēc" utt. Īsāk sakot, mūsu Dievība ir mūžīgais, nepārtraukti attīstošais, bet ne radošais Visuma veidotājs; šis Visums pats atklājas no savas būtības, nebūdams radīts. Simboliski tā ir sfēra bez apkārtmēra, kurai ir tikai viens pastāvīgi darbojošs atribūts, kas aptver visas pārējās esošās vai iedomājamās īpašības – PATS. Tas ir viens likums, kas dod impulsu izpaužošajiem, mūžīgajiem un nemainīgajiem likumiem šajā iekšienē, kas nekad neizpaužas, jo absolūtais LIKUMS savos izpausmes periodos ir Mūžīgā Tapšana.

Jautātājs. Reiz dzirdēju vienu no jūsu biedriem piezīmējam, ka Visuma dievība, atrodoties visur, gan cienīgos, gan necienīgos traukos, tādējādi bija klātesoša katrā mana cigāra pelnu atomā! Vai tas nav viszaimojošākais?

Teosofs. Es tā nedomāju, jo vienkāršu loģiku diez vai var uzskatīt par zaimošanu. Ja mēs izslēdzam Visuresošo principu no viena matemātiskā punkta Visumā vai no matērijas daļiņas, kas aizņem jebkuru iedomājamu telpu, vai mēs to joprojām varam uzskatīt par bezgalīgu?

Skaidrojums:

[1] - Ein Sof = τοπαν = επιρω — bezgalīgs vai neierobežots, dabā un kopā ar dabu, neeksistējošs, kas IR, bet nav būtne.

[2] - Kā neaktīvais Mūžīgais Princips var izstarot vai emanēt? Vedantistu Parabrahmans neko tādu nedara, tāpat kā kaldeju Kabalas Ain-Sophs. Tas ir mūžīgais un periodiskais likums, kas katra Mahamanvantara jeb jauna dzīves cikla sākumā liek aktīvajam un radošajam spēkam (Logosam) izstarot no vienmēr slēptā un neaptveramā viena principa.